

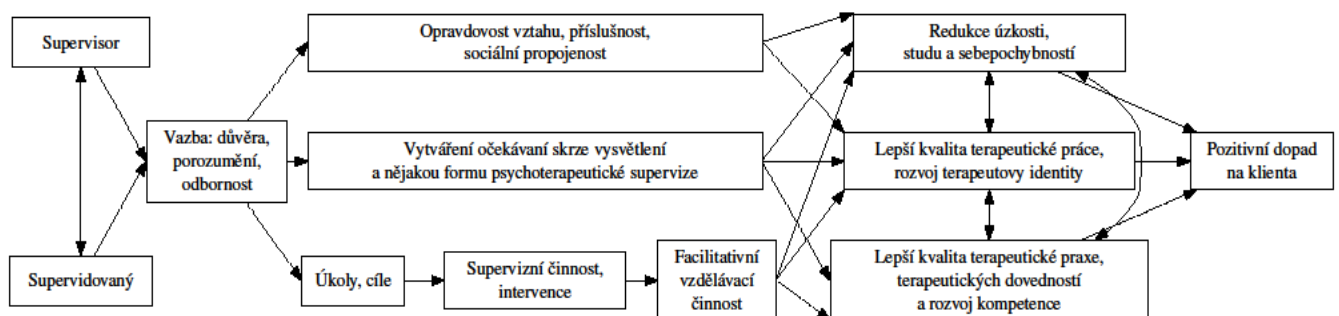
Sjednocující vize psychoterapeutické supervize, třetí část: Meta-hodnoty, meta-principy a meta-role Kontextuálního supervizního vztahového modelu (CSRM)

Watkins, C. E. (2018). A Unifying Vision of Psychotherapy Supervision, Part III: Meta-Values, Meta-principles and Meta-Roles of the Contextual Supervision Relationship Model. *Journal of Unified Psychotherapy and Clinical Science*, 5(1), 23 – 40.

Unifikace neboli sjednocování se považuje za pátou cestu v psychoterapeutické integraci, tato práce se však zaměřuje na sjednocování v oblasti psychoterapeutické supervize podle modelu CSRM a je považována za počátek tohoto přístupu v oblasti supervizní práce v psychoterapii.

Kontextuální supervizní vztahový model (CSRM) vychází z Wampoldova kontextuálního psychoterapeuticky vztahového modelu pro supervizní situace, klade důraz na tři základní věci: vztah mezi supervizorem a supervidovaným, očekávání a cíle a supervizní činnost. Supervizní vztah a supervizní intervence se vzájemně podporují a posilují jedna druhou. Pro změnu u supervidovaného jsou zásadní dvě proměnné, a to vazba supervizor-supervidovaný a tři další vztahové aspekty – opravdovost vztahu, vytváření očekávání od supervize a poskytování supervize, která těmto očekáváním odpovídá, a zapojení supervidovaného ve facilitativních edukačních činnostech. Pokud jsou všechny tyto podmínky naplněny, může to supervidovanému pomoci snížit úzkost, sebezpochybnosti a stud a také zlepšit jeho terapeutickou praxi, což má vše pozitivní dopad na práci s klienty. Dalšími třemi kritickými proměnnými v CSRM jsou přítomnost (být plně ponořen v přítomném okamžiku), věrnost či loajalita (důvěra v efektivitu supervize a motivovanost) a adaptabilita (přizpůsobení supervize potřebám supervidovaného).

Obrázek 1: Kontextuální supervizní vztahový model

Obrázek 1 názorně shrnuje celý CSRM, zatímco Tabulka 1 popisuje obecné faktory a procesy, které se v supervizi uplatňují.

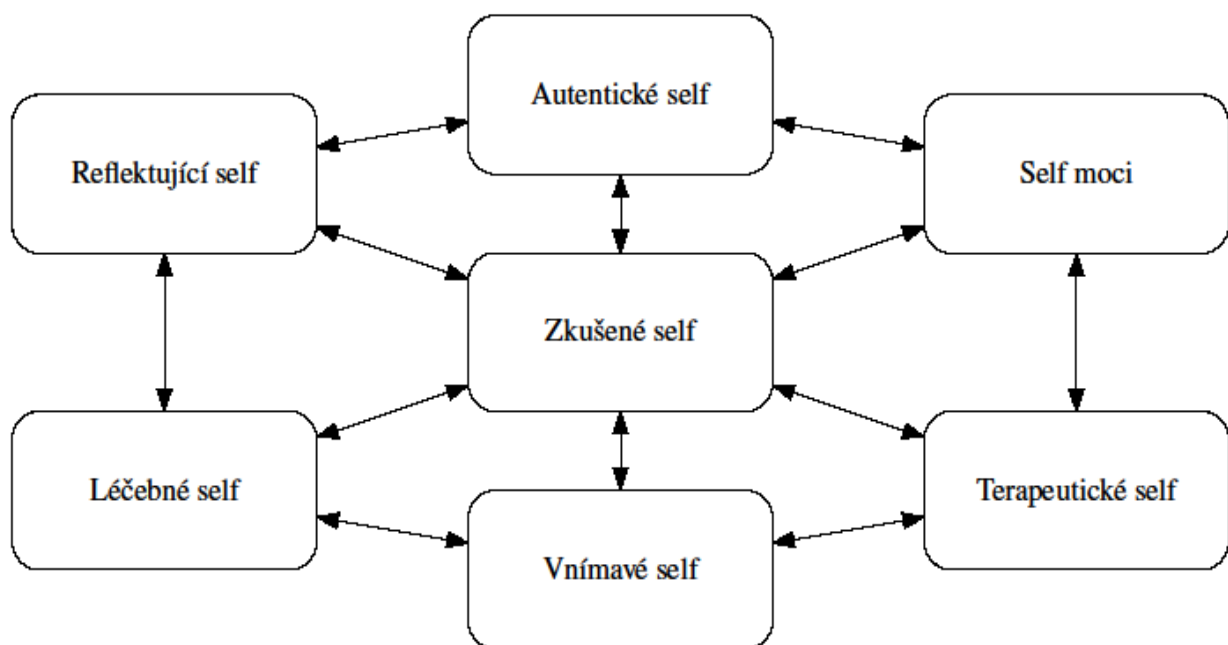
Tabulka 1: Obecné podporující faktory a faktory učení v psychoterapeutické supervizi

Podporující faktory			Faktory učení	
Supervizor (S)	Supervidovaný (s)	Supervizor/ supervidovaný	Intervence supervizora	Výukové procesy a činnost supervidovaného
Tvorba struktury/ příprava role	Závazek, investice	Rozvoj vazby	Konceptualizace případu	Rozvoj vzhledu a sebereflexe
Tvorba pozitivních očekávání	Uznání S. odbornosti	Nastavení cílů spolupráce	Zpětná vazba	Prozkoumání vnitřního referenčního rámce
Závazek, investice	Identifikace se S.	Nastavení úkolů spolupráce	Diskuze	Definování terapeutického stylu a identity
Povzbuzení	Katarze/uvolnění tenze	Rozvoj sdílené důvěry	Výuka/instrukce	Konfrontace se strachy a rizikem
Ujištění	Zmírnění demoralizace	Opravdový vztah	Modelování	Experimentování s novým terap. chováním
Naslouchání	Věrnost, loajalita		Reflektivní otázky	Nové/korektivní zkušenosti
Empatie	Pozitivní očekávání		Sebeodhalení	Učení se z chyb
Respekt			Rady/návrhy	Výukové výzvy, propracování
Opravdovost			Analýza přenosu a protipřenosu	Testování nových zkušeností/pohledů
Sebeodhalení			Užití paralelního procesu	Mentální opakování
Trpělivost			Posouzení potřeb s.	Zkušenost z terapie
Flexibilita			Zhodnocení pokroku	Zážitek úspěchu
Věrnost/kompetence			Identifikace nedostatků/náprava	

Podle autora ke změně u supervidovaného přispívají zejména faktory týkající se jeho **vlastní osoby a životních faktorů** (40% efektu), a to v rámci supervize i mimo ni (např. otevřenost supervidovaného, sociální podpora nebo síla ega). Dále zde hrají roli **supervizní obecné vztahové faktory** (30%), jako je např. empatie či povzbuzování, **intervence supervizora** (15%) a **očekávání od supervize** (15%), tedy přesvědčení, že supervize bude mít pozitivní efekt.

Supervizi podle autora musíme chápat jako triádu supervizora-supervidovaného-klienta a všichni účastníci tohoto systému se mohou buď přímo, či nepřímo ovlivňovat. Tento systém nejvýznamněji ovlivňuje **vztah supervizor-supervidovaný**, který ovlivňuje proces supervize i jeho výsledky. Dále je zde klíčové vytváření tzv. „Practice Self“, tedy jakéhosi „**zkušeného self**“, identity terapeuta, která se skládá z 6 částí, mezi něž patří: autentické self (schopnost být v terapii autentický), reflektující self (schopnost sebereflexe), self moci (schopnost rozumět a ovládat moc v terapii), vnímavé self (schopnost aplikovat strukturu a intervence), terapeutické self (schopnost užívat své self v rámci terapie) a léčebné self (důvěra a přesvědčení ve vlastní příspěvek k léčbě). Tyto jednotlivé části self spolu vzájemně interagují a potencují jedna druhou. Posledním klíčovým faktorem je pak **spolupráce** ke společnému cíli zlepšení stavu klienta.

Obrázek 2: Zkušené self a jeho části

V poslední části autor hovoří o pěti meta-hodnotách, které dávají základ pro supervizní práci, z nichž následně odvozuje meta-principy a meta-role, stejně tak jako faktory a proměnné CSRM, které v procesu supervize vytvářejí. Každý směr terapie klade různý důraz na různé meta-hodnoty podle toho, co je pro jejich práci důležité. Mezi těchto pět základních meta-hodnot patří: významné ocenění, trvající věrnost, privilegovanost vztahu, přizpůsobivé naladění a vývojový vzestup.

Tabulka 2: Supervizní meta-hodnoty, meta-principy, meta-role a vyvolané CSRM faktory

Meta-hodnoty	Meta-principy	Meta-role	Faktory CSRM
Významné ocenění	Kde je supervize ceněna jako nejvyšší hodnota, S. má nejlepší pozici pro učení s. a zlepšení u klienta	Mistr	Přítomnost a loajalita
Věrnost	Kde je S. věrný superviznímu vývoji, roste jeho schopnost týkající se informovanosti a vybavenosti pro supervizi	Strážce a pořadatel	Loajalita, věrnost
Privilegovanost vztahu	Kde se S. vztahuje empaticky k s., osvojuje si přístup přijetí, respektu, otevřenosti, flexibility a spolupráce.	Svědék	Věrnost, opravdovost vztahu, podporující očekávání
	Kde je silně spolupracující vztah S.-s., výsledky supervize jsou příznivé		
	Existuje-li pozitivní opravdový vztah mezi S. a s., jsou supervizní zkušenosti kvalitnější		
	Supervize bude nejpřínosnější, pokud očekávání obou stran jsou transparentní a zahrnuté do procesu		
Přizpůsobivé naladění	Schopnost s. učit se roste, pokud S. poskytne posilující a vhodné učební podmínky	Vitalizér	Supervizní intervence, facil.eduk.činnost, adaptace
	Učení s. je maximalizováno, vychází-li S. z jeho učebních potřeb		
Vývojový vzestup	Kde je vývoj s. vnímán jako nejdůležitější, je vývojový proces výhodnější a maximálně využitý	Vizionář	Adaptace, spolupráce, podporující očekávání
	Vývoj s. bude facilitován, pokud si S. vytvoří vizi o jeho možnostech, nadějích a schopnostech		

Významné ocenění znamená, že účastníci přikládají supervizi eminentní význam, respektují ji a považují ji za velmi významnou (pro oba je pocta účastnit se supervize). **Věrnost** zahrnuje loajalitu a naprostý závazek vůči supervizi a superviznímu rozvoji (např. nahlížení na supervizi jako možnost celoživotního rozvoje obou zúčastněných, pořádání supervizí supervizorů). **Privilegovanost vztahu** znamená naprostou důvěru mezi supervizorem a supervidovaným, vzájemnou úctu a důležitost tohoto vztahu. **Přizpůsobivé naladění** je nutné jak v terapeutickém, tak v supervizním vztahu, je třeba, aby byla supervize „ušita na míru“ supervidovanému terapeutovi a k tomu je zapotřebí právě této hodnoty, je to hodnota přinášející do procesu pohyb a změnu. A poslední meta-hodnotou je **vývojový vzestup**, tedy neustálý důraz na rozvoj supervidovaného a důvěra v něj.

Z těchto meta-hodnot pak vyplývají meta-principy, rozepsané v *Tabulce 2* a meta-role, mezi něž patří **Mistr** (supervizor funguje jako mistr supervize, její největší a nejvřelejší obránce a zástupce), **Strážce a pořadatel** (zajišťuje bezpečný chod supervize a stará se o ni), **Svědék** (pozorovatel vývoje terapeutova Zkušeného self), **Vitalizér** nebo Aktivátor (poskytuje aktivizující výukové zážitky, které podporují rozvoj supervidovaného) a **Vizionář** (má být schopen předvídat potenciál a možný směr rozvoje supervidovaného).

Autor doufá, že tento příspěvek pomůže zlepšit supervizní praxi, avšak podotýká, že je třeba podložit tuto teorii i širší empirickou studií.